OIKEUSMINISTERIÖ
JUSTITIEMINISTERIET

Lausuntopyyntö

21.06.2017 1/66/2016

Hallituksen esitys uudeksi laiksi Syyttäjälaitoksesta

Tausta

Oikeusministeriö asetti 24.5.2016 työryhmän, jonka tehtävä oli syyttäjälaitoksen organisaation ja toiminnan kehittämisestä laaditun selvityksen, siitä saadun lausuntopalautteen ja oikeusministeriön linjausten perusteella valmistella syyttäjälaitoksesta annetun lain (439/2011) ja siihen liittyvien asetusten muutokset siten, että syyttäjälaitos tulevaisuudessa toimisi yhtenä virastona jakautuen neljään alueelliseen yksikköön. Ahvenanmaan maakunnansyyttäjänviraston asemaan uudistuksella ei ollut tarkoitus tehdä muutoksia.

Työryhmä kirjoitti mietintönsä hallituksen esityksen muotoon ja luovutti mietintönsä oikeusministeriölle.

Tavoitteet

Uudistuksen tavoitteena on helpottaa syyttäjäntoiminnan ohjausta, edistää yhdenmukaista valtakunnallista ratkaisutoimintaa sekä lisätä valtionhallinnon tulosohjauksen vaikuttavuutta. Rakenneuudistuksella pyritään keventämään syyttäjälaitoksen hallintoa ja varaudutaan tulevien tietotekniikkahankkeiden täysimääräiseen hyödyntämiseen. Syyttäjälaitoksen organisoiminen yhdeksi virastoksi edistäisi uusien keskitettyjen toimintojen luomista ja helpottaisi ja yksinkertaistaisi erikoissyyttäjien työpanoksen suuntaamista heidän erikoisosaamistensa mukaisiin, valtakunnallisesti tärkeimpiin tehtäviin. Ehdotettu organisaatio lisäisi syyttäjälaitoksen kykyä vastata joustavasti ja tehokkaasti yhteiskunnan ja toimintaympäristön muutoksiin. Syyttäjän toiminnan ja ratkaisujen yhdenmukaisuuden lisääntyessä kansalaisten oikeusturva ja yhdenvertaisuus lain edessä paranisivat. Lainmuutoksella ei olisi vaikutusta toimipaikkojen tai henkilöstön määrään.

Lakiesitys on tarkoitus antaa eduskunnalle syksyn 2018 aikana.

Keskeiset ehdotukset

Työryhmä ehdottaa, että säädettäisiin uusi laki Syyttäjälaitoksesta, jolla syyttäjälaitoksesta muodostettaisiin yksi Syyttäjälaitos-niminen virasto.

Syyttäjälaitos jakautuisi hallinnollisesti valtakunnansyyttäjän kansliaan ja viiteen syyttäjäalueeseen. Valtakunnansyyttäjän kanslia hoitaisi keskushallinnon tehtäviä ja syyttäjäalueet vastaisivat alueellisesti rikosvastuun toteuttamisesta. Valtakunnansyyttäjä johtaisi virastoa ja valtakunnansyyttäjän kansliaa. Valtakunnansyyttäjän asema ylimpänä

syyttäjänä ja syyttäjien esimiehenä sekä valtakunnansyyttäjän devoluutio- ja substituutio-oikeus säilyisivät.

Syyttäjäalue vastaisi syyttäjäntehtävistä alueensa rikosasioissa. Syyttäjäalueen päällikkönä toimisi johtava aluesyyttäjä, jonka apuna toimisi yksi tai useampi apulaispäällikkö. Johtava aluesyyttäjä nimitettäisiin virkaansa enintään viiden vuoden määräajaksi.

Kihlakunnansyyttäjän ja maakunnansyyttäjän virkanimike muuttuisi aluesyyttäjäksi. Uutena virkanimikkeenä olisi myös erikoissyyttäjä.

Valtionsyyttäjän tehtäväkuvaa muutettaisiin siten, että heidän tehtäviään koskevassa säännöksessä ei säädettäisi enää nimenomaisesta toimimisesta syyttäjänä yhteiskunnan kannalta merkittävimmissä asioissa ja hovioikeuden ensi asteena käsittelemissä asioissa. Valtionsyyttäjän toimivalta säilyisi kuitenkin ennallaan. Valtionsyyttäjien tehtävät tulisivat yhä enemmän keskittymään muuhun syyttäjäntoiminnan asiantuntijatyöhön sekä syyttäjäntoiminnan tukemiseen ja ohjaamiseen.

Lisäksi lakiin otettaisiin eräitä muita syyttäjän toimintaa ja toimivaltuuksia koskevia säännöksiä sekä nimittämis- ja kelpoisuusvaatimuksia koskevat säännökset. Valtakunnansyyttäjän oikeutta antaa henkilölle syyttäjävaltuudet rajattaisiin aiemmasta. Varalla olevalle syyttäjälle annettaisiin oikeus ryhtyä toimenpiteisiin toisen syyttäjän toimivaltaan kuuluvassa asiassa, mikäli asia ei siedä viivytystä.

Työryhmä päätyi toimeksiannosta poiketen esittämään myös Ahvenanmaan maakunnansyyttäjänviraston nimen muuttamista Ahvenanmaan syyttäjäalueeksi. Muodostamalla Ahvenanmaasta oma syyttäjäalueensa, se pystyisi parhaiten säilyttämään toimintansa omat erityispiirteet.

Vastausohjeet vastaanottajille

Oikeusministeriö pyytää lausuntoanne työryhmän mietinnöstä "Syyttäjälaitoksen organisaatiouudistus". Lausunto pyydetään antamaan vastaamalla lausuntopalvelu.fi:ssa julkaistuun lausuntopyyntöön. Lausuntoa ei tarvitse lähettää erikseen sähköpostitse tai postitse.

Lausuntopalautteen käsittelyn helpottamiseksi oikeusministeriö pyytää, että **lausunto jaotellaan mahdollisuuksien mukaan lausuntopyynnössä ilmoitettujen väliotsikoiden mukaisesti**.

Lausunnon antaakseen vastaajan tulee rekisteröityä ja kirjautua lausuntopalvelu.fi:hin. Tarkemmat ohjeet palvelun käyttämiseksi löytyvät lausuntopalvelu.fi:n sivuilta Ohjeet > Käyttöohjeet. Palveun käyttöönoton tukea voi pyytää osoitteesta lausunto.om@om.fi.

Huom! Kaikki lausunnot ovat julkisia ja ne julkaistaan lausuntopalvelu.fi:ssä.

Aikataulu

Lausunto pyydetään toimittamaan oikeusministeriölle viimeistään 18.8.2017.

Valmistelijat

Lisätietoja asiasta antaa neuvotteleva virkamies Miia Ljungqvist, 02951 50112, miia.ljungqvist@om.fi ja Katariina Jahkola, 02951 50246, katariina.jahkola@om.fi.

Lisätietoja lausuntopalvelu.fi:n käytöstä voi pyytää palvelun ylläpidosta osoitteesta lausuntopalvelu.om@om.fi.

Liitteet:

OMML_28_2017_Syyttäjälaitoksen_organisaatiouudistus (2).pdf

Jakelu:

Eduskunnan oikeusasiamies
Etelä-Suomen oikeusapu- ja edunvalvontapiiri
Helsingin hovioikeus
Helsingin käräjäoikeus
Helsingin poliisilaitos
Helsingin syyttäjänvirasto
Helsingin yliopisto, oikeustieteellinen tdk
Itä-Suomen oikeusapu- ja edunvalvontapiiri
Itä-Suomen syyttäjänvirasto
Itä-Suomen yliopisto, oikeustieteellinen tdk
Itä-Uudenmaan syyttäjänvirasto
Julkisalan koulutettujen neuvottelujärjestö JUKO ry
Kaakkois-Suomen poliisilaitos
Keskusrikospoliisi
KKO
Konkurssiasiamiehen tsto
Kuntaliitto
Landskapsåklagarämbetet i landskapet Åland
Lapin käräjäoikeus
Lapin syyttäjänvirasto
Länsi-Suomen syyttäjänvirasto
Länsi-Uudenmaan syyttäjävirasto
Oikeushallinnon henkilökunta OHK ry
Oikeusrekisterikeskus
OM oho
Oulun syyttäjänvirasto
Pohjanmaan syyttäjänvirasto
Pohjois-Savon käräjäoikeus
Poliisihallitus
Puolustusvoimien pääesikunta
Rajavartiolaitos
RISE Keskushallintoyksikkö
Salpausselän syyttäjänvirasto
Sisäministeriö

Sisä-Suomen syyttäjänvirasto
Suomen asianajajaliitto
Suomen lakimiesliitto
Suomen syyttäjäyhdistys ry
Suomen Syyttäjäyhdistys ry
Suomen tuomariliitto
Tietosuojavaltuutettu
Tullihallitus
Vaasan hovioikeus
Valtakunnansyyttäjänvirasto
Valtakunnanvoudinvirasto
Valtioneuvoston oikeuskansleri
Valtiovarainministeriö
Vantaan käräjäoikeus
Varsinais-Suomen käräjäoikeus
Verohallinto
Ålands tingsrätt/Ahvenanmaan käräjäoikeus

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Yleisperustelut

Näkemyksenne esityksen tavoitteista

Yleisperustelut

Näkemyksenne luonnoksessa ehdotettujen lainsäädäntömuutosten arvioiduista vaikutuksista

Tehtävät ja organisaatio (luku 1)

Syyttäjälaitoksen organisaatio ja Ahvenanmaan asema

Syyttäjät ja syyttäjän tehtävät (luku 2)

Syyttäjän virkanimikkeet, toimivalta, tehtävät, nimittäminen ja syyttäjänvaltuuksien antaminen

Johtaminen ja asioiden ratkaiseminen (luku 3)

Valtakunnansyyttäjän kanslian ja syyttäjäalueiden johtaminen ja asioiden ratkaiseminen

Erinäiset säännökset (luku 4)

Erityisesti syyttäjän vaitiolovelvollisuus ja vaitiolo-oikeus ja virkasyytteen käsittely

Muuta

Muita huomioita ja kommentteja

Jahkola Katariina
Oikeusministeriö

Ljungqvist Miia
Oikeusministeriö